

Debreceni Egyetem
Mezőgazdaság-, Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnöki képzés

nappali tagozat

Tantárgyi tematikák

2018/2019. tanév

Debrecen

Megjegyzés: Az oktatók a változtatás jogát fenntartják a tematikák vonatkozásában!

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/19 tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Hullámtéri gazdálkodás MTMVG7009

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Pregun Csaba, adjunktus

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1 K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: A Hullámtéri gazdálkodás tantárgy oktatásának általános célja, hogy a hallgatók ismereteket szereznek a hullámtéri gazdálkodás lehetőségeiről, nevezetesen az ártéri gazdálkodás mikrokörnyezetéről, a fokgazdálkodásról, a halászati, vadászati, ill. horgászati lehetőségekről, a méhészet és a madarászat hullámtéri gyakorlatáról. Kiemelt jelentőséget kap a hullámtéri erdőgazdálkodás, a gyümölcsösök, és az esetleges szántók környezettudatos művelése, a nádasok, gyékényesek, füzesek, és azok gyógynövényeinek hasznosítása. Az integrált vízgyűjtőgazdálkodáson belül a folyóvölgy, mint ökológiai entitás kerül bemutatásra, annak ár- és belvízvédelmi, vízkészlet-gazdálkodási, valamint környezet- és természetvédelmi vonatkozásaival egyetemben. Ez utóbbiakkal kapcsolatban tárgyalásra kerül az ártér és a holtágak szerepe a tájvédelemben, az ökológiai folyosók hálózatában, valamint a rekreációban, a vízi és az ökoturizmusban egyaránt. Áttekintésre kerülnek a folyó és a kísérő vizes élőhelyek rehabilitációjának lehetőségei is.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban): előadás/gyakorlat

1. Az ártéren folyó gazdálkodás történelme. A fokgazdálkodás. Folyószabályozások és vizes élőhelyek megszüntetése. Következmények. / Balesetmegelőzés és munkavédelem.
2. Az ártér és a hullámtér fogalma. A folyó és a folyóvölgy geomorfológiai és ökohidrológiai tulajdonságai. / A vízfolyások általános jellemzőinek felmérése.
3. A folyó, mint élő, ökológiai rendszer (River continuum és Flood Pulse Concept). / A folyók és a folyóvölgyek rendszerezése (Rosgen).
4. Emberi beavatkozások a mederben és a folyóvölgyben. / A modellezés lehetősége a hullámtéri gazdálkodásban.
5. Az árvízszabályozás lehetőségei, a fenntartható árvízszabályozás. A víztározás lehetőségei. / A felszíni vízfolyások modellezése.
6. Az ártéri tájgazdálkodás. / Vízi műtárgyak modellezése.
7. Az ártéri tájgazdálkodás haszonvételei és lehetséges bevételei. / Elöntés modellezése és vizsgálata.
8. Hullámtéri erdőgazdálkodás. / A hullámtér vízforgalma.
9. Ártéri gyümölcsészet. / Vízkészletgazdálkodás a folyó mentén.
10. Vizes élőhelyek kezelése az ártéri tájgazdálkodásban. / Élőlényismeret: Az ártéri fafajok.
11. Szántóföldi gazdálkodás az ártéri tájgazdálkodásban. / Élőlényismeret: Az ártéren termesztendő növények.
12. Az ökoturizmus. / Élőlényismeret: A hullámtér állatvilága.
13. Természetvédelem az árterületen. / Tanösvény létesítése a hullámtéren.
14. Integrált vízgyűjtő-gazdálkodás és vízkészlet-gazdálkodás a folyóvölgyben. / SWOT analízis készítése.

Évközi ellenőrzés módja: 1 db évközi zárthelyi dolgozat.

Az aláírás megszerzésének feltétele jegyzőkönyv.

Számonkérés módja (*félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat*): Kollokvium, szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy.

Oktatási segédanyagok: A tárgy előadásainak anyaga ppt. formátumban rendelkezésre áll.

Kajner P. – Fazekas I. – Flachner Zs. – Molnár G. – Balogh P. (2006): Szelídvízország. Kézikönyv a Tisza menti ártéri gazdálkodás megalapozásához.

Ajánlott irodalom:

1. Bognár Gy. (Szerk.) (1989): Vízfolyások környezetbe illeszkedő szabályozása. Vízgazdálkodási Tudományos Kutatóközpont, Budapest
2. Krajner P.–Bardócz T. 2005: Vizes élőhelyek kezelése az ártéri gazdálkodásban – Bokartisz Kht., Karcsa. 29 p.
3. Szántóföldi gazdálkodás az ártéri tájgazdálkodásban. Bokartisz Füzetek 5. ISBN 963 86904 4 5
4. Ártéri gyümölcstermesztés és biogazdálkodás. Tájgazdálkodási Kézikönyvsorozat. Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (I. ütem). Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. 2008.
5. Ökoturizmus és Vízi turizmus. Tájgazdálkodási Kézikönyvsorozat. Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (I. ütem). Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. 2008.
6. Erdőtelepítés és -kezelés az ártéri tájgazdálkodásban. Tájgazdálkodási Kézikönyvsorozat. Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése (I. ütem). Vízügyi és Környezetvédelmi Központi Igazgatóság. 2008.

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/19 tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Öntözés a kertészeti termesztésben MTMVG7010

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Farkasné Dr. Gálya Bernadett, adjunktus

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1 K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: A megfelelő minőségű és mennyiségű kertészeti termékek előállítás csak szakszerű öntözési gyakorlattal biztosítható. Ennek célja, hogy az öntözővíz kijuttatása a növény vízigényének megfelelően történjen. A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék az intenzív zöldség- és gyümölcskertészet öntözési alapjait, a kertészeti termesztésben használható hatékonyabb öntözési módokat, az egyes kultúrnövények öntözővíz-igényét, az öntözésmodellezés kertészeti lehetőségeit.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. A vízgazdálkodás-vízkezelésgazdálkodás szerepe. A hazai öntözés múltja, jelene, jövője.
2. Az öntözés tervezése és kivitelezése során szükséges alapfogalmak. A talajban lévő vízformák megismerése.
3. A talaj vízkészletének és a növényi vízellátottság mérésének lehetőségei.
4. Az öntözés műszaki alapjai (az öntözővíz beszerzése, szivattyúk, csőhálózatok).
5. Az öntözés műszaki alapjai (tápoldatozók)
6. Öntözési módok és öntözési célok ismertetése a zöldségkertészetben.
7. Öntözési módok és öntözési célok ismertetése a gyümölcskertészetben.
8. A szántóföldi zöldségnövények öntözési lehetőségei.
9. Az üvegházi zöldségnövények öntözési lehetőségei.
10. Az egyes gyümölcsfajok öntözésének jellemzői.
11. A szőlő öntözésének sajátosságai.
12. Az öntözés és a növényvédelem kapcsolata a zöldség- és gyümölcsstermesztésben.
13. Az öntözővizek minőségének szerepe.
14. Távérzékelési és térinformatikai megoldásokkal támogatott precíziós öntözéstechnika.

Évközi ellenőrzés módja: -

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): kollokvium

Oktatási segédanyagok: Az előadások diásorai.

Ajánlott irodalom:

1. Cselőtei, L. (1997): A zöldségnövények öntözése. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest, 172 p.
2. Tamás J. (2011): Almaültetvények vízkészlet-gazdálkodása. Debreceni Egyetem, Kutatási és Fejlesztési Intézet. 298 p.
3. Tóth Á. (1994): A csepegtető öntözés gyakorlata. S & W Nyomda, Polifer Kft., Nyíregyháza, 107 p.
4. Tóth Á. (1995): Az esőszerű és a mikroöntözés gyakorlata. KITE Rt., Nádudvar, 108 p.
5. Tóth Á. (2011): Öntözési praktikum. Aquarex'96 Kft. Gödöllő, 220 p

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/19 tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Szennyvíztisztítás és hígtrágyakezelés MTMVG7011

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Tamás János, egyetemi tanár

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1 K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: Megismerteti a hallgatókat a modern szennyvíztisztítás céljaival, fogalmaival, szükségességével, az emberi cselekvés hatására fellépő vízszennyezés formáival, tisztításának, kezelésének módjaival. Megismerteti a hallgatókat a modern hígtrágya kezelés és hasznosítás céljaival, eljárásaival. Új agrár-környezetvédelmi szemlélet kialakulását segíti elő. A hallgatók képesek lesznek meghatározni a vízszennyezés várható hatását, annak mértékét, veszélyességét, dönteni tudnak a beavatkozás szükségességéről. Fontos információkat szereznek a szennyvíz-, szennyvíziszap, szennyvíziszap komposzt és a hígtrágya tárolásának, mezőgazdasági hasznosításnak jogszabályi hátteréről. Jártassá válnak a szükséges tisztítási, kezelési és főképp jogszabályi feltételeknek megfelelő hasznosítási mód kiválasztásában. Elsajátítják továbbá a szükséges szennyvíz-minősítési laboratóriumi vizsgálati módszerek elméleti és gyakorlati hátterét.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. Szennyvíztisztítás célja; A szennyvíz keletkezése és jellemzése; Általános vízminőségi követelmények;
2. A szennyvíztisztítás fokozatainak (mechanikai, fizikai-kémiai, biológiai szennyvíztisztítási műveletek) elméleti alapjai, feltételei, azok megvalósítása;
3. A szennyvíztisztítás kémiai fokozatai, feltételei, azok megvalósítása;
4. Aerob szennyvíztisztítási eljárások feltételei, mikrobiológiai háttere, gyakorlati megvalósulása; Csepegtető testes tisztítás, biológiai nitrogén- és foszfor-eltávolítás;
5. Anaerob szennyvíztisztítási eljárások feltételei, mikrobiológiai háttere, gyakorlati megvalósulása, rothasztók;
6. Természetes szennyvíztisztítási technológiák. Tavas szennyvíztisztítási rendszerek; Természetes vízi növényes rendszerek
7. Debreceni Szennyvíztisztító Telep látogatása
8. A szennyvíztisztítási technológiák számításai, méretezése; Eleven iszapos, valamint rögzített filmes rendszerek és modelljeinek vizsgálata. Az iszaprothasztás intenzifikálási lehetőségei.
9. Speciális, ipari üzemeknél alkalmazott szennyvízkezelési eljárások ismertetése: ioncsere, fordított ozmózis, membránszűrés.
10. Szennyvíziszap-kezelési és hasznosítási eljárások (mezőgazdasági hasznosítás, komposztálás, biogáz-előállítás, égetés), módszerek bemutatása, összehasonlítása; Iszap-víztelenítés és berendezéseinek méretezése.
11. Szennyvíziszap hasznosítás nemzetközi és hazai helyzete, arányai, gyakorlati megvalósulása; Iszapelhelyezés, hasznosítás, szállítás jogszabályi háttere, keretrendszere;
12. Hígtrágya fogalma, keletkezésének feltételei, minősége, összetétele; Hígtrágya-kezelési eljárások ismertetése, összehasonlítása;
13. Hígtrágya-hasznosítási módok (Mezőgazdasági hasznosítás, Biogáz-előállítás, stb.); jogszabályi hátterük; Nitrát direktíva szabályainak ismertetése.
14. A Bátortrade Kft. Nyírbátori Regionális Biogáz Üzemének és Szarvasmarha telepének látogatása.

Évközi ellenőrzés módja: -

Számonkérés módja *(félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat):* kollokvium.

Oktatási segédanyagok: Az előadások diásorai.

Ajánlott irodalom:

Kárpáti Á., Fazekas B., Kovács Zs. (2014): Szennyvíztisztítás korszerű módszerei. Környezetmérnöki Tudástár. Pannon Egyetem, Környezetmérnöki Intézet. Veszprém. 280 p. (ISBN: 978-615-5044-99-1)

Kocsis I. (2011): Hígtrágya és szennyvíziszap kezelés. Szent István Egyetem. Szécsényi Terv. 96 p. (http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Higtragya_es_szennyviziszap_kezeles/index.html)

Öllős G. (2010): Rothasztás. Magyar Víziközmű Szövetség (MaVíz). Budapest. 1109 p.

Tamás J. (1998): Szennyvíztisztítás és szennyvíziszap elhelyezés. Egyetemi jegyzet. Debreceni Agrártudományi Egyetem. Debrecen. 176 p.

Tamás J. (2008): Vízkezelés és szennyvíztisztítás. Az Észak-alföld Régióért Kht. 176 p.

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/2019. tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Vizes élőhelyek kezelése és hasznosítása MTMVG7012

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Kövér László, egyetemi adjunktus

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 1+2 K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: A tantárgy oktatásának általános célja a mezőgazdasági vízgazdálkodási gyakorlat által közvetlenül, vagy közvetve érintett vizes élőhelyek természetvédelmi, konzervációbiológiai szemléletű kezeléséhez szükséges alapismeretek átadása, amely segíti természetvédelmi hatósági előírásokkal és a konzervációbiológiai elvekkel összhangban álló mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnöki munkavégzést.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. A konzervációbiológia alapjai.
2. Természetvédelmi értékelés, kezelés.
3. Vizes élőhelyek hazai és nemzetközi helyzete.
4. Vizes élőhelyek védelmének hazai és nemzetközi jogi háttere.
5. Élőhelykezelések elvi alapjai, jogi, gazdasági háttere.
6. A folyószabályozások típusai, története, a beavatkozások következményei.
7. Áramló vizek reavitalizációja.
8. Állóvizek típusai, védelmük, kezelésük.
9. Források, lápok, mocsarak, kavicsbánya tavak, kisvizek védelme és kezelése.
10. Nádasok védelme, kezelése, nádgazdálkodás.
11. Természetesvízi és halastavi halgazdálkodás konzervációs vonatkozásai. Komplex ártéri gazdálkodás.
12. Szikes tavak helyzete, védelme, kezelése.
13. Vadászat, rekreáció vizes élőhelyeken.
14. Hazai és nemzetközi vizes élőhelykezelési projektek és vizes élőhelyekhez kötődő életű fajok fajvédelmi tervei.

Évközi ellenőrzés módja: Nincs. Az aláírás megszerzésnek feltétele a gyakorlatok látogatása, illetve választott témából kiselőadás tartása.

Számonkérés módja *(félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat):* kollokvium

Oktatási segédanyagok: az előadások diásorai

Ajánlott irodalom:

1. Kozák L. (szerk.) (2012): Természetvédelmi élőhelykezelés. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN 978-963-286-653-6E.
2. Boros, Z. Ecsedi and J. Oláh (2013): Ecology and management of soda pans in the Carpathian Basin. Kiadó HTE, Balmazújváros. ISBN 978-963-08-9471-5

3. Ángyán, J., Tardy, J. és Vajnáné Madarassy, A. (szerk.) (2003): Védett és érzékeny természeti területek mezőgazdálkodásának alapjai. Mezőgazda Kiadó, Budapest. ISBN 963-286-015-2
4. www.iucn.org/publications: selected papers
5. Standovár Tibor – Richard B. Primack (2001): A természetvédelmi biológia alapjai. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
6. Ian F. Spellerberg (1996): Conservation Biology. Longman. ISBN 0-582-22865-4

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/2019. tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Vízbázisvédelem, vízkárelhárítás MTMVGL7013

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Kovács Elza, egyetemi docens

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók: Dr. Pregun Csaba, egyetemi adjunktus

Szak neve, szintje: mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnöki MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+2 G

A tantárgy kredit értéke: 4

A tárgy oktatásának célja: A tantárgy oktatásának általános célja, hogy a hallgatók megismerjék a vízbázisvédelemmel és vízkárelhárítással kapcsolatos aktuális kihívásokat, a vízkészletek mennyiségi és minőségi védelmének jogszabályi hátterét és gyakorlati módszereit. Betekintést nyerjenek a környezeti kockázatelemzés vízbázisvédelemmel összefüggő vonatkozásaiba, a modellezés mint eszköz alkalmazási lehetőségeibe. Megismerkedjenek a vízrendezési feladatokkal, az árvízvédelem és aszálykár-elhárítás, valamint belvíz-gazdálkodás kéréseivel és megoldásaival, valamint a vízminőségi kárelhárítás eszközeivel. A gyakorlat általános célja, hogy a hallgató gyakorlati önálló feladatokon keresztül képessé váljon a felszíni és felszín alatti vízkészletekre vonatkozó vízkészlet- és vízmérleg-számításra, továbbá megismerje és alkalmazni tudja a vízbázisvédelemmel összefüggő modellezési és kockázatelemzési módszereket, ill. fiktív adatok felhasználásával számítógépes modellezésen alapuló esettanulmányokat készítsen.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban, levelező képzésben tömbösítve):

1. Vízkészletek sérülékenysége, a globális édesvízkészlet értékelése
2. Vízkészletek, vízhasználatok, vízmérleg
3. Üzemelő és távlati ivóvízbázisok felmérése, védelme
4. Az Európai Unió vízpolitikája és a Víz Keretirányelv (VKI)
5. Felszíni vízkészletek mennyiségi és minőségi megfigyelése, védelmének módszerei
6. Felszín alatti vízkészletek mennyiségi és minőségi megfigyelése, védelmének módszerei
7. Környezeti kockázatelemzés módszertana
8. Környezeti hatásvizsgálat jogszabályi háttere
9. Környezeti hatásvizsgálat eszközei
10. Hidrogeológiai és transzport-folyamatok és modellezésük
11. Árvízvédelem, árvízmentesítés
12. Aszályvédelem, aszálykár-elhárítás
13. Térségi vízszétosztás
14. Vízminőségi kárelhárítás

Évközi ellenőrzés módja: A gyakorlati feladatok teljesítése a félév során ütemezetten történik, az ellenőrzés módja az elemzések és értékelések benyújtása véleményezésre: Vízmérleg- és vízkészlet-számítási feladat megoldása; Hidrogeológiai modellezési önálló feladat fiktív adatokkal, modellépítés, szcenárió-elemzés, eredmények értékelése; Környezeti kockázatelemzés szabadon választott, önállóan definiált feltételrendszerre önálló projektmunka: kockázatelemzés, kockázatkezelési megoldások elemzése, értékelése, javaslattevés; Környezeti hatásvizsgálati terv szabadon választott, önállóan definiált feltételrendszerre önálló projektmunka keretében

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): A számonkérés év végi írásbeli esszé jellegű tételek kidolgozásával történik meghirdetett vizsgaidőpontokban a meghirdetett tételekből. A gyakorlati órákon való részvétel kötelező, a hallgató a szemeszter során legfeljebb 3 alkalommal hiányozhat. Az aláírás

megszerzésének további feltétele a beadott és oktatói javaslatok figyelembevételével véglegesített dokumentumok (feladatmegoldás, jegyzőkönyv, elemzések) elfogadása.

Oktatási segédanyagok: az előadások diásorai, közösen feldolgozott kiadott nyomtatott anyagok és internetes oldalak

Ajánlott irodalom:

Láng I., Csete L., Jolánkai M.: (2006). Felkészülés a globális klímaváltozás várható hazai hatásaira. Szaktudás Kiadó Ház ZRt., Budapest, 261.p. ISBN 9789639736177:

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0032_lang/adatok.html

Simonffy Z.: Vízbázisvédelem, EU VKI, vízminőség. Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék, MTA Vízgazdálkodási Kutatócsoport: <http://slideplayer.hu/slide/5895732/>

Releváns rendelet a vízbázisok, a távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről

Releváns rendelet a környezetkárosodás megelőzésének és elhárításának rendjéről

Országos Vízügyi Főigazgatóság honlapja: <http://www.ovf.hu/hu>

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/19 tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Hidrológiai térinformatika és távérzékelés MTMVG7014

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Tamás János, egyetemi tanár

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+2 G

A tantárgy kredit értéke: 4

A tárgy oktatásának célja: A hallgatók a tárgy teljesítése után legyenek képesek önállóan a térinformatika és távérzékelési alkalmazott hidrológiai adatgyűjtést és feldolgozást elvégezni. A tárgy keretében megismerik a modern térbeli döntéstámogatási eljárásokat. Képesek lesznek önálló geo adatbázis rendszerek építésére és azok fenntartására. Megismerik a főbb vízgazdálkodási modelleket és ezek elméleti és gyakorlati hátterét.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. Térbeli objektumok
2. GIS modellek
3. Primér adatgyűjtési megoldások
4. Szekunder adatgyűjtési eljárások
5. Felszíni vízgazdálkodási geoadatbázis felépítése
6. Felszín alatti geoadatbázis felépítése
7. Térbeli döntéstámogatás a vízgazdálkodásban
8. Térbeli bizonytalanságok és kockázat elemzés a vízgazdálkodásban
9. Távérzékelés fizikai háttere
10. Űrtávérzékelés, légi távérzékelés
11. Képelemzés és földhasználat
12. Képelemzés és vízminőség-védelem
13. Hidrológiai modellezés
14. Hazai és nemzetközi hidrológiai adatbázisok és adatbányászat

Évközi ellenőrzés módja: -

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): gyakorlati jegy.

Oktatási segédanyagok: Az előadások diásorai.

Ajánlott irodalom:

- Li, Z., Zhu, Q., Gold, C. (2005): Digital terrain modeling: Principles and Methodology. CRC Press. 318 p. (ISBN: 0-415-32462-9)
- Khorrarn, S., van der Wiele, C. F., Koch, F. H., Nelson, S. A. C., Potts, M. D. (2016): Principles of Applied Remote Sensing. Springer. 307 p. (ISBN: 978-331-922-593)
- Maquire, D. J. (2005): GIS, Spatial Analysis and Modeling. ESRI Press. 479 p. (ISBN: 978-158-948-130-5)
- Tamás J. (2000): Térinformatika I-II. Debreceni Egyetem. Debrecen. 1. kötet: 292 p., 2. kötet: 106 p. (ISBN: 963-927-410-0)
- Tamás J., Kovács B., Bíró T. (2004): Vízkészlet-modellezés. Debreceni Egyetem. Debrecen. 200 p. (ISBN: 963-472-657-7)

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/2019 tanév I. félév

A tantárgy neve, kódja: Vízgépészet, öntözéstechnika, MTMVG7015

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Hagymássy Zoltán, egyetemi docens

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 1+2 G

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: A tantárgy oktatásának célja a hallgatók megismertetése az öntözés alapelveivel, az öntöző gépek elemeivel, valamint az öntözéstechnikával.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. Folyadékok mechanikája
2. Vízgépészeti alapismeretek
3. A víz vételezése és berendezései
4. Vízszivattyúk típusai. Vízszivattyúk jellemzői
5. Vízszivattyúk üzemeltetése
6. Csövek, csővezetékek
7. Csőkötések, csőszerelvények. Csőelzáró szerkezetek.. Szóró fejek
8. Vízellátó rendszerek a mezőgazdaságban.
9. Öntözés berendezései. Öntöző berendezések telepítése.
10. Csévélhető dobos öntöző berendezés
11. Lineár öntöző berendezés. Center pivot öntöző berendezés.
12. Csepegtető öntöző berendezés.
13. Mikro öntöző berendezés.
14. Vízterelőgépek

Évközi ellenőrzés módja: a gyakorlatokon való részvétel kötelező. A gyakorlatok 70%-án való részvétel kötelező. Az aláírás megszerzésnek feltétele a gyakorlatokon való részvétel.

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): gyakorlati jegy

Oktatási segédanyagok: az előadások diásorai

Ajánlott irodalom:

Szendrő Péter (2003): Géptan, Mezőgazda Kiadó, Budapest, ISBN: 963 286 021

Szendrő Péter (szerk.): Példák mezőgazdasági géptanból ISBN 9633562066

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/19 tanév II. félév

A tantárgy neve, kódja: Hidrobiológia, MTMVG7003

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Pregun Csaba Zsolt, adjunktus

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1 K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: A tantárgy oktatásának általános célja, hogy a hallgatók ismereteket szereznek a hidrobiológia mezőgazdasági, vízgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi vonatkozásairól. Megismerik a vízi életközösségek és környezetük között fennálló kapcsolatrendszerét. Elsajátítják azokat a vízbiológiai és ökológiai ismereteket, amelyek a mezőgazdasági vízgazdálkodás gyakorlatában (vízminősítés, vízkinyerés és elosztás, öntöző rendszerek tervezése, kivitelezése és fenntartása, vízkezelés és szennyvíztisztítás, természetes és mesterséges vízi és vizes élőhelyek kezelése, aquakultúra stb.) szükségesek.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban): előadás/gyakorlat

1. A hidrobiológia fogalma. A víz biológiai szempontból fontos fizikai és kémiai tulajdonságai. / Balesetmegelőzés és munkavédelem.
2. A vízi élettjak és életközösségek. Az üledékek típusai. / Laboratóriumi és terepi műszerek és eszközök.
3. A vízi életközösségek. A fitoplankton. / A mikroszkóp és a lupe.
4. A zooplankton. / A terepi mintavételezés módszertana, a mintavételezés protokollja.
5. A makrozoobentikus közösségek szerepe a vizekben. / A minták kezelése.
6. A neuszton, pleuszton és a nekton. A makrofitonok. / Vízminősítési tesztek.
7. A bakterioplankton. A vizek anyagforgalma. / Élőlényismeret. Fitoplankton.
8. A biológiai vízminősítés hazai és EU-s módszerei. / Élőlényismeret. Zooplankton.
9. Bioindikáció. A makroszkopikus vízi gerinctelenek szerepe az ökológiai vízminősítésben. / Élőlényismeret. Makrogerinctelenek I.(FFG).
10. A vizes élőhelyek magyarországi típusai. Az állóvizek és a vízfolyások hidromorfológiája. / Élőlényismeret. Makrogerinctelenek II. (FFG).
11. A vizek szennyezése és az eutrofizáció. A természetes és mesterséges víztestek (halastavak) védelme az eutrofizáció ellen. / Élőlényismeret. Makrofiták.
12. A vízellátás, vízkezelés és a nagyüzemi jellegű szennyvíztisztítás biológiai vonatkozásai. / Élőlényismeret. Halak. (egyéb vízi gerincesek).
13. A tavas szennyvíztisztítás és a mesterséges vizes élőhelyek (Constructed Wetlands). / Fizikai, kémiai, biológiai vízminősítés. (MMCP).
14. Mérnökökológiai megoldások a vízgazdálkodásban és az élőhely-rehabilitáció területén. / Vízfolyások modellezése és osztályozása (Rosgen)

Évközi ellenőrzés módja: 1 db évközi zárthelyi dolgozat.

Az aláírás megszerzésének feltétele gyakorlati jegyzőkönyv, élőlényismeret 60%.

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): szóbeli és írásbeli, gyakorlati jegy.

Oktatási segédanyagok: A tárgy előadásainak anyaga ppt. formátumban rendelkezésre áll.

Ajánlott irodalom:

1. Felföldy L. (1981): A vizek környezettana. Általános hidrobiológia. Mezőgazdasági Kiadó. Budapest. ISBN: 9632301331
2. Padisák J. (2005): Általános limnológia. ELTE Eötvös Kiadó Kft. ISBN: 9789634637219
3. Németh, J. (1998): A biológiai vízminősítés módszerei. Környezetgazdálkodási Intézet 1998. ISBN:963602731 5
4. Borhidi, A; Sánta, A. (szerk.) Vörös könyv Magyarország növénytakasulásairól. TermészetBÚVÁR Alapítvány Kiadó, Budapest.
5. Csányi, B. (1998): A magyarországi folyók minősítése a makrozoobenton alapján. PhD értekezés. Kossuth Lajos Tudományegyetem, Debrecen.
6. Dukay I. (szerk.) (2000): Kézikönyv a kisvízfolyások komplex vizsgálatához. Göncöl Alapítvány és Szövetség, Vác.
7. Fekete E. et al.(1991.): A vízszennyezés ökológiája. Pro Natura Kiadó, Budapest. ISBN: 963-502-788-5.
8. Kiss, O. (2003): Tegzesek (Trichoptera). Akadémiai kiadó, Budapest.
9. Lajkó I. (2004): A halászmester könyve. Szaktudás Kiadó Ház, Bp.
10. Woynarovich E (2003): Vizeinkről mindenkinek. Agroinform Kiadó és Nyomda Kft. (Budapest)

KÖVETELMÉNYRENDSZER 2018/2019. tanév II. félév

A tantárgy neve, kódja: Vízkémia MTMVG7004

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Kovács Elza, egyetemi docens

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók: Dr. Nagy Péter Tamás, egyetemi docens

Szak neve, szintje: mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnöki MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1 K

A tantárgy kredit értéke: 4

A tárgy oktatásának célja: A tantárgy oktatásának általános célja, hogy a tananyag sikeres elsajátítása esetén a hallgató átlassa a természetes felszíni vizekben és talajban, ill. talajvízben lejátszódó bonyolult fizikai-kémiai és kémiai folyamatok rendszerét, megismerje a környezeti feltételek megváltozására bekövetkező várható változásokat, valamint megismerje a különböző, így mezőgazdasági, ivóvíz célú és egyes ipari vízhasználat esetén alkalmazható fizikai-kémiai és kémiai víztisztítási technológiákat. A gyakorlat általános célja, hogy a hallgató számítási feladatok megoldásával megértse az élővizekben, felszíni és felszín alatti vizekben lejátszódó kémiai folyamatokat és kölcsönhatásokat, a különböző természetidegen anyagok sorsát és hatását a vizek állapotára, valamint önálló feladatokon keresztül elsajátítson alapvető fizikai-kémiai laboratóriumi méréstechnikákat és valós körülmények között megismerje a gyakorlatban alkalmazott fizikai-kémiai víztisztítási technológiákat.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. Kémiai reakciók vizes oldatokban, redoxi reakciók
2. Sav-bázis reakciók, egyensúlyi folyamatok
3. Reakciókinetika
4. Természetes vizekben előforduló szerves anyagok viselkedése
5. Szerves antropogén vízszennyező anyagok viselkedése felszíni, felszín alatti vizekben
6. Természetes vizekben előforduló szervetlen anyagok viselkedése
7. Szervetlen antropogén vízszennyező anyagok viselkedése felszíni, felszín alatti vizekben
8. A talaj pórusvíz kémiai tulajdonságai
9. Anyagtranszport talajban és talajvízben
10. Öntözővizek vízminőségi kritériumai
11. Ivóvíz-minőség
12. Fizikai-kémiai és kémiai víztisztítási technológiák: a gázmentesítés módszerei, oldott és lebegő anyagok eltávolításának módszerei (csapadékképzés, flotálás)
13. Fertőtlenítés, vízlágyítás
14. Szorpciós módszerek, membrántechnológia

Évközi ellenőrzés módja: A gyakorlati feladatok teljesítése a félév során ütemezetten történik, az ellenőrzés módja a számítási feladatokhoz kapcsolódóan a gyakorlati órákon való aktivitás kerül értékelése, valamint a laboratóriumi mérési jegyzőkönyvek, továbbá a modellezési feladathoz kapcsolódó elemzések és értékelések benyújtása véleményezésre: Transzport-modellezési önálló feladat fiktív adatokkal, modellépítés, szcenárió-elemzés, eredmények értékelése; Laboratóriumi vízkémiai mérési jegyzőkönyv; Tanulmányutakon megszerezhető ismeretek visszakerdeezése írásban

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): A számonkérés év végi írásbeli esszé jellegű tételek kidolgozásával történik meghirdetett vizsgaidőpontokban a meghirdetett tételekből. A gyakorlati órákon való részvétel

kötelező, a hallgató a szemeszter során legfeljebb 3 alkalommal hiányozhat. Az aláírás megszerzésének további feltétele a beadott és oktatói javaslatok figyelembevételével véglegesített dokumentumok (feladatmegoldás, jegyzőkönyv, elemzések) elfogadása.

Oktatási segédanyagok: az előadások diásorai, közösen feldolgozott kiadott nyomtatott anyagok és internetes oldalak

Ajánlott irodalom:

Rácz I.-né: (2011). Vízkémia I-II. Szent István Egyetem:
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Vizkemia_I/adatok.html
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2010-0019_Vizkemia_II/adatok.html
BME Vízi Közmű és Környezetmérnöki Tanszék: Vízisztítás, egyetemi jegyzet, 2007:
http://ttmk.nyme.hu/fldi/Documents/Korponai%20J%C3%A1nos/vizisztitas_jegyzet.pdf

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/19 tanév II. félév

A tantárgy neve, kódja: Talajfizika, MTMVG7005

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Blaskó Lajos CSC, MTA Doktora, egyetemi tanár

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: Mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1 K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja: A talaj-víz- levegő rendszer legfontosabb fizikai folyamatainak és a kedvezőtlen vízgazdálkodási hatások mérséklési lehetőségeinek megismerése.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. A talaj erőforrás jellege, funkciói, összetétele
2. Talajképző tényezők, talajképződési folyamatok
3. A talajok fizikai-kémiai folyamatai, kolloid tulajdonságok: Gyakorlat: Duzzadás/zsugorodás meghatározása
4. A talajok mechanikai összetétele. Gyakorlat: Mechanikai összetétel meghatározás, fizikai féleség becslés
5. A talajok szerkezete. A talaj fázisai, szilárd fázis, víz, levegő Gyakorlat: Helyszíni talajleírás. Eredeti szerkezetű minták vétele
6. Vízformák a talajban Gyakorlat: pF mérések, pF-görbe meghatározás, talajnedvesség-tartalom mérés
7. Vízmozgás a talajban Gyakorlat: infiltráció, telített és telítetlen vezetőképesség mérése
8. Levegő mozgás a talajban Gyakorlat: Légáteresztés mérés
9. Pedotranszfer szabályok és függvények alkalmazása a nehezen mérhető talajtulajdonságok becslésére
10. A talajsavanyodás és szikesedés fizikai, vízgazdálkodási hatásai, valamint a kedvezőtlen hatások mérséklési lehetőségei
11. A talajok tömörödése Gyakorlat: Penetrométeres mérés
12. A mechanikai talajjavítás és művelés talajfizikai, vízgazdálkodási vonatkozásai
13. A szélrózsió talajfizikai vonatkozásai
14. A vízerózió talajfizikai vonatkozásai Gyakorlat: Eső-szimulátoros mérés

Évközi ellenőrzés módja: -

Számonkérés módja (félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): kollokvium.

Oktatási segédanyagok: Az előadások diásorai.

Stefanovits P., Filep Gy., Fülek Gy.(1999): Talajtan

http://www.tankonyvtar.hu/en/tartalom/tamop425/2011_0001_521_Talajtan/index.html

Káta J.(2011): Alkalmazott talajtan

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0010_1A_Book_02_Alkalmazott_talajtan/ch02.html

Várallyay Gy. (2013): Soil Scientific Basis of Agricultural Water Management.
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop412A/2011_0009_Varallyay_Gyorgy-Soil_Scientific_Basis_of_Agricultural_Water_Management/ch16.html

Ajánlott irodalom:

Birkás M. (szerk.) (2011): Földművelés és Földhasználat
http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_521_Foldmuveles_es_foldhasznalat/ch14s02

Di Gleria J., Klimes-Szmik A., Dvoracsek M. (1957): Talajfizika és talajkolloidika, Budapest, Akadémiai kiadó

Hillel, D. (1980) Fundamentals of Soil Physics ACADEMIC PRESS, INC. Elsevier Inc
ISBN: 978-0-08-091870-9

Manoj K. Shukla (2013) Soil Physics: An Introduction. CRC Press. ISBN 9781439888421

KÖVETELMÉNYRENDSZER

2018/2019. tanév II. félév

A tantárgy neve, kódja: Öntözéses szántóföldi növénytermesztés, MTMVG7008

A tantárgyfelelős neve, beosztása: Dr. Csajbók József, egyetemi docens

A tantárgy oktatásába bevont további oktatók:

Szak neve, szintje: mezőgazdasági vízgazdálkodási mérnök MSc

Tantárgy típusa: kötelező

A tantárgy oktatási időterve, vizsga típusa: 2+1, K

A tantárgy kredit értéke: 3

A tárgy oktatásának célja:

Az előadások általános célja, hogy a hallgatók az öntözéses szántóföldi növénytermesztés és a hozzá kapcsolódó diszciplína területek ismeretanyagát elsajátítsák. Kialakítjuk a hallgatókban a szakterület műveléséhez szükséges elméleti ismereteket. Ezek birtokában a hallgatók képesek lesznek öntözött kultúrák termesztéstechnológiájának megtervezésére és irányítására.

A tantárgy tartalma (14 hét bontásban):

1. A víz és a környezet kapcsolata. Állandó vízbőség és a környezet kapcsolata.
2. Az időszakos vízbőség és a környezet kapcsolata. Az erózió formái, a talajvédelem lehetőségei öntözött területeken.
3. A vízellátás és a talajművelés összefüggései. A talaj nedvességtartalma és művelhetősége. A talajnedvesség megőrzése és a talajművelés. Öntözött talajok művelésének speciális kérdései.
4. A vízellátás és tápanyagellátás összefüggései. A tápanyagellátás és a növények vízfogyasztása, vízhasznosítása. A vízellátás és a tápanyagfelvétel kapcsolata.
5. A vetésváltás, vetésszerkezet és a vízellátás kapcsolata.
6. A növényvédelem és a vízellátás kapcsolata.
7. A biológiai alapok és a vízellátás kapcsolata.
8. A vízellátás és a minőség kölcsönhatásai. A vízellátás és a környezet minősége közötti összefüggések. A vízellátás és a termék minősége közötti összefüggések.
9. Az öntözés általános és speciális kérdései. Öntözött területek trágyázása.
10. Az öntözési rend kidolgozása. Az öntözés kezdő időpontjának meghatározása. A vízigény meghatározása. Az öntözővíz mennyiségének meghatározása.
11. Az egyszeri vízádag meghatározása. Az öntözési forduló. Az öntözés minősége.
12. Az öntözési módok növénytermesztési értékelése. Felületi öntözés, esőszerű öntözés, altalajöntözés, mikroöntözés.
13. Szántóföldi növények öntözése. A cukorrépa, a burgonya, a zöldborsó öntözése.
14. A csemegekukorica, hibrid vetőmagkukorica öntözése. A lucerna, a vöröshere öntözése.

Évközi ellenőrzés módja:

Az előadásokon a részvétel ajánlott, gyakorlatokon kötelező. Kiselőadás tartása. Zh sikeres teljesítése.

Számonkérés módja *(félévi vizsgajegy kialakításának módja – beszámoló, gyakorlati jegy, kollokvium, szigorlat): kollokvium*

Oktatási segédanyagok: az előadások anyagai

Ajánlott irodalom:

Csajbók J. (2004): A növénytermesztési tér vízgazdálkodása Mezőgazdasági vízgazdálkodási szakirányú képzési szak, egyetemi jegyzet II. SZIE Gödöllő, p. 1-163.

Szász G.-Tőkei L. szerk. (1997): Meteorológia mezőgazdáknak, kertészeknek, erdészeknek. Mezőgazda Kiadó, Budapest, ISBN: 963-8439-15-7

Burton, M. (2010): Irrigation Management: Principles and Practices, CAB Intl. ISBN: 9781845935160

Brebbia, C.A, Marinova, M, Bjornlund, H (2010): Sustainable Irrigation Management, Technologies and Policies III, Wit Pr/Computational Mechanics, Billerica, USA, ISBN: 9781845644468

Szalai Gy. szerk.(1989): Az öntözés gyakorlati kézikönyve, Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Birkás M. 2001: Környezetkímélő és energiatakarékos talajművelés. Akaprint Kft., 292. p. ISBN 963 9256 307

Debreczeni, B.-Debreczeni B-né (1983): A tápanyag és a vízellátás kapcsolata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest